

Nro. 30.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indult Bétsből, Pénteken Aprilis 12-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

B é t s.

A' múlt vasárnapon, ugymint, e' folyó Aprilis 7-ik napján, 10 órakor dél előtt, Eő Csász. és Ap. Királyi Felsége, a' Fels. Csász. Kir. Hercegektől, és Udvari fő Tisztektől kisírtetvén, a' Kristus szenvedésének emlékezetére tartatott lelki buzgoság végett a' Cs. K. Udvari fő templomba ment. Annak végződése után, a' maga belső lakszobájába vissza menvén, a' Csász. Kir. Titkos Tanácsosokka tétetett Urak, ugymint Cs. Kir. Feld-Marsal-Lajtinánt és valóságos hadi Tanácsos herczeg *Rosenbergi Orsini Ferencz*, aranygyapjas vitéz, és a' Mária Trézia Vitézi Rendjének Commendatora, továbbá a' Morvai és Sziléziai Nemesek Törvényszékének Elölője és

leg főbb Ország Birája Gróf Dubsky Ferentz a' titkos Tanátsosi hitet az Eő Felsége kezébe tették. És mivel Eő Csász. Kir. Felsége, herczeg *Clary Jánost* a' Sz. Leopold Rendjének nagykeresztes tagjává, a' Sz. Pölteni Püspököt *Cruts Gottfried Jósefet* azon Rend Commendatorává, *Báró Tettenborn Károlyt* a' M. Trézia Vitézi Rendjének kis keresztesét, a' Frantzia Érdem legionak egyik tagját, azt tudniillik, a' ki a' Frantzia Császárné szülésének hírével Párisból ide küldetett, azon Rend kis keresztes tagjáva tenni méltóztatott, azon Rend több tagjainak jelenlétekben, a' szokott tzeremonia szerént azon Rend tzierével felékesíteni méltóztatott.

Azt is kötelességünknek tartjuk ki hirdetni, hogy Eő Cs. 's Ap. Királyi Felsége, a' mi igen érdemes Hazánkfiat, Magyar Országi Tálnokot, és a' Csász. Kir. Udvari Commissionak Tanátsos tagját *Liedemann Sámuel* Urat hasonlóképen a' Sz. Leopold Redjének kis keresztes tagjáva tenni, 's azon Rend tzierével, a' múlt Mártzius 27-ik napján meg ajándékozni méltóztatott.

Nagy Britannia.

A' Portugalliai hadi dolgokról következő tudósítást adott ki a' Londoni fő Kormánysház: „Lord *Wellingtonnak* Cartaxói fő hadi szállásáról olly hivatal szerént való tudósítások küldettek ide, mellyek Mártzius 2-ik napjáig terjednek ki, és a' mellyeknek foglalatok ezekből áll. Február. 7-ik és 9-ik napjain a' Badajozi katonaőrízet az ostromló Frantziákra egynéhány versben kitsapott, kitsapásakor 85 hadi tisztet, és 500 köz embert vesztett; a' sebbe estek közt van *Don Carlos d'Espagne* is. — A' 9-ik Februariusi ki üte-

kor, a' száraz és Gvadiana folyóviz jobb partya közt szabad közösülést szerzett magának a' katonai őrizet, mindazáltal még azután is folytaták a' Frantziák az ostromlast, és Februárius 11-ik napján, Badajoznak egy külső erősségét erőszakos reárohanással el is vették, abban mindazáltal a' várbeli heves ágyúk tüze miatt még nem maradhattak. — A' Badajozzi lakosoknak nagyobb része hajlékaikat elhagyván onnan ki költöztek. — A' várban bövséges eleség van. — Januárius 19-ikén Badajoz szomszédtságában *Mendizabal* a' Frantziáktól megverettetett, és most Portugalliában igyekszik a' maga corpusát megszaporítani. — A' Marsal *Massena* armádiája még eddig semmi nevezetes mozdulásokat nem tett, hihetőképen azért, mivel Badajoznak el foglaltatását akarja előbb el várni.

A' 15-ik Mártziusi Londoni Zsurnálok így szólnak. Tagadhatatlan dolog, hogy a' *Mendizabal* és *Carerra* vezérlések alatt volt Spanyol ármádiák Badajoz mellett meg verettek, mivel leg elsőben is a' Spanyol tisztek futottak el, General *Madden* az Anglus seregekkel meg nem állhatott. Ha a' Frantziák keményebben bántak volna a' meggyőzöttettekkel, vagy mindnyájan el veszték, vagy mind egy lábíg hadi fogságra estek volna; de ók kedvezvén a' meggyőzöttetteknek, szüntelen azt kiáltozták utánnok; hogy hányják el fegyvereiket. Az Elvási erősségből, melly Badajozzal által ellenbe fekszik, ekként írt *Februárius* 22-ik napján egy Anglus tiszt Londonba: A' Badajoz mellett történt tsatában, 2000 embernél több nem maradt életben a' Spanyolok között. Ennek a' várnak ma hólnap fel kell

magát adni, melly ha meg esik, azután szabadon mehetnek a' Frantziák az Alentejói tartományba. A' meg veretett Spanyol ármadiától 9000 ember van a' Badajózi erősségben, de nints mit egyenek. Egészlen öszve aprithatták volna a' Spanyolokat a' Frantziák, hanem emberi érzékenységgel viseltetvén hozzájok, kedveztek életeknek, és szüntelen így kiáltoztak utánnok: *Ne féljetez, semmit sem mivelünk sérelmetekre, tsak hogy hánnyátok el fegyvereiteket.* Még eddig semmi próbát nem tett Lord *Wellington* a' Badajózi erősségnek ostrom alól való felszabadítására.

A' 18-ik Mártziusi Londoni tudósítások szerint, déli Amérikában a' Paragvaji lakosok, az Anya Országról és a' Spanyol Királyságról semmit sem akarnak tudni, mindnyájan azon vannak, hogy szabad Republikává tchessék hazájokat. — A' Paragvaji Junta, az az, fő Kormány-szék igen martzongó hirdetményeket ad ki, és azokkal a' Spanyolokkal, a' kik a' dolgoknak új folyamatiát helybe nem haggyák, keményen bánik. A' Portugallia Országi leg újabb tudósítások szerint, még most is Santaremben van a' Marsal *Sault* fő hadi szállása, az Elchingeni hercege (Marsal Neyé) Thomárban, a' *Drouet* Generalé pedig Lepriában. — A' *Clapereda* General Osztályserege, a' Douro folyóviztől közelebb huzta magát az Eszlingi herczeg vezérlése alatt lévő fő ármadiához, melly után Portugallus General *Silvierra* újokban azon folyóviz felé indúlt, az ő corpora mellett Anglus hadi seregek is vannak, mellyek Viseuig és Almejdáig is ki járnak portázni. — A' Lord *Wellington* fő ármadiája még most is Cartaxo mellett van, néhány Anglus

és Portugallus hadi seregek a' Tájó folyóviz bal partyán feküsznek, és azokat a' helyeket, a'.hol Marsal Masséna által mehetne, meg erössitik. A' nevezett folyóviz jobb partyán fekvő Abrantesi erösségét, mellyben Portugalliai örző seregek vannak, még eddig meg nem támadták a' Frantziák.

A' 24-ik Mártziusi Londoni Zsurnalok azt írják a' Portugalliai tudósításokból, hogy az ott lévő ellenséges ármádia egymást még most is szemem tartya, hogy a' forposztok, az az, a' külső tábori strázsák csak egy 's két száz lépésnire vannak egymástól. — Még most is avval hitegetik a' Londoni Zsurnalok a' könnyen hívő lakosokat, hogy a' Marsal Masséna ármadiájának semmiféle elesége nintsen, és hogy nagyon sokan halnak közzülök, de hogy ennek a' költött hirnek egy okos ember sem ad hitelt tudni való dolog, mivel a' Marsal Masséna ármadiája sokkal jobban kiterjesztette magát, mint sem valamiben szükségét láthatna. — Hogyha a' rest Portugallusok (igy szól továbbá ez a' Londoni Zsurnál) hazájóknak szabadságát valóban kívánnák, meg is menthetnék azt a' Frantziák kezekből; de a' velek született tunyaság miatt, nekik mindegy akár Frantziák, akár Anglusok birják azt. — Liszbona városában ki mondhatatlan nyomorúság uralkodik, az egy St. Rochi klastromban 2000 embernél több szorult, a' kik az északi Portugalliából, tulajdon honnyaikat elhagyván, oda futottak, kiknek sem eledelek, sem öltözetek nem lévén elegendő és illendő, kimondhatatlan inségben vannak, minden nap sokan meg halnak közzülök. — Már az Alentéjói tartományban is nagy éhség uralkodik,

és százanként temeti a' szegény lakókat a' föld alá.

Tsudálni nem lehet, hogy *Napoleon* Császár sok áldozatokat teszen Portugalliáért, az ő birodalma alatt, ez a' természetesen is termékeny ország egészen földi paraditsommá lenne. — Minden Liszbona körül lévő szép kastélyok és faluk üresen álnak, a' legszebb narants és tzitromfákból álló erdők, mellyek rakva vóltak aranyas gyümöltsökkel, elpusztitattak. Azok a' Spanyol hadi népek, a' mellyek ékkorig Portugalliában tanyáztak, de későbben a' Badajosi erősség ostrom alól való felszabadítására a' Gvadiána folyóvizhez küldettek, alávaló emberekből állanak, a' lakosokat ki pusztittyák, és sok feslettségeket visznek végbe, de kevesen is maradtak életben, tsak nem mindnyájan elvesztek a' Frantziakkal való verekedésekben.

Spanyol Ország.

A' közönséges Zsurnálok szerént, az Eszlingeni herczeg Marsal *Masséna*, a' vezérlése alatt lévő fő armádiától azokat az osztály seregeket, mellyek a' Tajó és Mondego folyóvizek közt tanyáztak ékkorig, a' Tajóhoz küldötte, és az ő armadiájának nagy része, rövid időn azon folyóvizzen által fog költözni. Néhány Frantzia Zsurnálok azt hirdetik, hogy Marsal *Masséna*-hoz, a' Generál Stabtól egy Adjutáns küldetett vólna avval a' planummal, melly szerént nékie az idej táborozást kell folytatni, és hogy ismét számos segítő sereg küldetett nékie Portugalliába.

A' *Badajosi* környéken táborozó Frantzia Armádia fő hadi szállásáról azt irták Valladolid-

ba, hogy azon erősségnek ostromlásától, a' 19-ik Februariusi fényes győzelem után a' Frantziák meg nem szüntek, hogy a' Badajozzi katoná örizetnek Portugalliával való egyességét kétfelé vágják, hogy e' végettszámos Fr. lovas katonaság vigyáz a' Tájó, vagy Tágus folyóviz jobb partyán, melly Portugalliáig ki jár, és meg nem engedi, hogy az ellenség a' nevezett erősségnek segítségére mehessen. Továbbá, hogy azon erősségét keményenn ostromolják a' Frantziák, hogy az ő tüzes golyóbisaik már is sok kárt okoztak azon erősségnek és városnak; hogy az abban lévő katoná örizet Spanyolokból és Portugallusokból áll, és a' vár Commendansa is azon nemzetből való legyen; hogy Marsal *Soult* commandirozza az ostromló Fr. seregeket. A' mint írják, az azon erősségben lévő Commendans már capitulálni akart, de mivel a' benn lévő katoná örizetnek szabad elmenetelt kívánt adatni, reá nem állott Marsal *Soult* a' capitulatióra. — Erről a' tárgyról a' Madritti 9-ik Mártziusi magános tudósítások után, így szoll a' *Journal de l'Empire* tzimű Párisi Zsurnálista: Epen most esett értésünkre, hogy a' Badajozzi erősség feladatott, és hogy az ott vólt 8000 főből álló katoná örizet Frantzia Országba marsirozik hadi fogságra. — Ez a' fontos hir ugyan nem hivatal szerént való tudósításból foly, de azért nem lehetetlen dolog.

Svédzia Ország.

A' Stockholmi 18-ik Mártziusi levelek szerént XIII. Károly Svédziai Király nem veszedelmes de csak ugyan terhes nyavalyába esvén, egy olly Kir. decretumot adott ki, melly szerént betegsége alatt az Országot kormányoztatni kívánja. Ennek a' decretumnak rövid foglalatja ezekből áll: „*Mi Károly Isten kegyelmességéből a' Svédusoknak, Gothusoknak és Wendeneknek Királya s. a. t., a' mi jelenvaló betegségünkben leg főbb kötelességünknek lenni esmérjük Orszá-*

gunknak igazgatásáról szorgalmatoskodni, és azt Eő Kir. Herczegségére *Károly János* Korona Hertzegre, a' mi kedves fiunkra bizni. — Meg vagyunk arról győztetve, hogy ezen mi meghatározásunkat a' mi alattvalóink szívesen elfogadják, annyival inkább, mivel az egész Ország-nak javára szolgál s. a. t.

Az Eő Kir. F. ge ezen bölts rendelésre következőképen felelt a' Kórona herczeg: „Az a' nagy bizodalom, mellyet Felséged az Ország Kormányá-nak reám való bizása által, hozzám bizonyítani méltoztatott, nyilván való tanubizonysága a' Felséged erantam való atyai szeretetének, es az alattavalók boldogságáról való kegyelmes gondoskodásának, mellyet annál nagyobb készséggel magamra vállalók, mivel a' Felséged rövid időn leendő meggyógyulásához tellyes reménységem vagyok. Az Ország kormányát azon bölts ferfiaknak segítségekkel, kiket Felséged mellém adni méltoztatott, tehetségem szerént fogom folytatni. — A' Sveciai armadiának fő vezérsége réám bizattatván, azt úgy igyekezem organizálni, a' mint az Ország köz haszna töllem kívánnya.

H i r d o t é s.

Ezekkel tudtára adatik az Érdemes és Tisztelt Publikumnak, hogy *Tek. Nemes Győr Vármegyében* helyheztetett *Sz. Mártony* névű Mező Városban, bizonyós *Braun János* nevezetű approbalt Chirurgus és Szemorvos találtatik, a' ki is már több esztendők folyásával, sok hályogos, vak, és egyébkent szemekben héjános szemelyeket, öregeket szinte mint gyermekeket, szerentséssen előbbi látásokra vissza segített. — Azért is az ollyas héjános, és szemekkel beteges Titt. Személyek, a' kik segítségével élni akarnak, nálla magokat jelenthetik. — A' betegektől mindaddig fizetés nem kívántatik, mig látásokat vizsgálja nem nyerik. Szállás fog nékiek adani, tsak fehér ruhát, és egy kevés ágy némút hozzanak magokkal. — *Költ Szent - Mártonyban, Aprilis 2-ik napján 1811-dik esztendőben.*

D. D. S.